

متن پرسش

سلام علیکم: استاد منظور حضرت آقا (حفظه الله تعالی) از این کلام در مورد عرفان نظری چیست؟! «حالا شما از قول مرحوم آقای فاضل، از امام (رضوان الله علیه) خاطره‌ای نقل کردید؛ خود من هم یک خاطره‌ای دارم که آن را هم بگویم. من از ایشان پرسیدم که شما درس مرحوم حاج میرزا جواد آقا را درک کردید یا نه؟ ایشان گفتند که نه، افسوس، افسوس، نشد. البته در برخی کتابها می نویسند که امام جزو شاگردهای آ میرزا جواد آقا بودند؛ در حالی که نخیر، قطعاً ایشان نبودند. ایشان گفتند که آقای آ شیخ محمدعلی اراکی آمد من را دو جلسه برد درس ایشان. ظاهراً شبهای جمعه جلسه داشتند. ایشان گفتند دو جلسه رفتم، اما نپسندیدم. می گفتند آن وقتها ذهن ما پر بود از آن حرفها. یعنی همان حرفهای عرفان نظری. امام در سن هشتاد و چند سالگی افسوس می خورد که درس آ میرزا جواد آقا نرفته؛ با اینکه ایشان شاگرد و مرید و عاشق مرحوم شاه‌آبادی بوده. یک خاطره‌ی دیگر هم به مناسبت عرفان نقل کنم. گفتند اولی که ایشان مرحوم آقای شاه‌آبادی را در قم دیده بودند، یک کسی گفته بود آن که شما دنبالش می گردید، این است. مرحوم شاه‌آبادی چند سالی هم در قم مانده بودند. ایشان گفتند که من و فلانی - یک کس دیگری را اسم آوردند، که من حالا یادم نیست - دو نفری رفتیم پیش ایشان و گفتیم یک درسی برای ما شروع کنید. ایشان اول امتناع می کرد، اما بعد با اصرار زیاد ما گفت: خوب، حالا چه می خواهید؟ منظومه، اسفار، فلان؟ گفتیم نه، ما از این چیزها گذشته‌ایم؛ «مصباح الانس» می خواهیم. ایشان گفت: ای، «مصباح الانس»؟! خانه‌ی ایشان ظاهراً گذر جَدّا بود. امام می گفتند از مدرسه‌ی دارالشفاء یا فیضیه تا گذر جَدّا با ایشان همین طور رفتیم، تا اینکه بالاخره ایشان را وادار کردیم که برای ما «مصباح الانس» بگوید. امام از اول هم از «مصباح الانس» شروع کرده. ایشان خیلی هم به عرفان علاقه‌مند بودند. می دانید تبحر امام بیشتر در عرفان بود، بیش از فلسفه - یعنی امام متبحر و منغم در عرفان بودند - خوب، در فلسفه هم که ایشان بلاشک استاد بودند؛ لیکن حالا بعد از سن هشتاد سالگی به بالا، که یادم نیست چه سالی بود، ایشان به من اینجوری می گفتند: افسوس؛ نه، ذهن ما آن وقتها پر بود از آن حرفها. خوب، حرفهای عرفان نظری، حرفهای پر زرق و برقی هم هست؛ اما آن چیز دیگری است، راه دیگری است، حرف دیگری است. من حرفم این است؛ و الا نخیر، بنده هیچ مخالفتی به این معنا با این مسئله ندارم، ۱۳۹۱/۱۱/۲۳»

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: فکر می‌کنم افسوس حضرت امام به جهت آن بود که چرا در مجلس آن

عارفِ عامل که متذکر امور اخلاقی ناب می‌شده است، به طور مستمر حاضر نشده‌اند. چیزی که همه‌ی
ما نیازمند آن هستیم. موفق باشید